

ἀνάγεται εἰς κρίσεις περὶ τοῦ ἦθους καὶ τῶν ἐν γένει χαρακτηριστικῶν τῆς προσωπικότητος τοῦ γράψαντος τὰ Εὐβοϊκά.

Εἰδικώτερον μετὰ τὴν διὰ βραχείων ἔκθεσιν τῶν περιεχομένων τῶν «Εὐβοϊκῶν» ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζων τὸ ὕφος τοῦ συγγράμματος ἐν σελ. 9—22 διαπιστοῖ ὅτι τοῦτο εἶναι κατάσπαρτον ἐκ χωρίων τῆς Ἀγ. Γραφῆς αὐτουσιῶν ἢ κατὰ τροποποίησιν καὶ προσαρμογὴν πρὸς τὴν διήγησίν του καὶ λίαν προσόμοιον πρὸς τοὺς τύπους καὶ τὰς ἐκφράσεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης. Τὰς ἀκριβεῖς πηγὰς ἐκάστης ἐκφράσεως ἐπισημαίνει ὁ σ., ἀγόμενος εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ γράψας τὰ «Εὐβοϊκά» οὐ μόνον λίαν ἐντριβῆς περὶ τὰ ἱερά κείμενα ἐτύγχανεν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν ἐπήρειάν των εἶχε διαμορφώσει ὕφος παρόμοιον πρὸς τὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐγγράφων. Ἀκολούθως ἀναλύων εἰς τὰς σελίδας 22—32 τὸ περιεχόμενον τῶν «Εὐβοϊκῶν» ὁ σ. διαπιστοῖ τὴν πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα του Εὐβοίαν ἀγάπην, ἐξ ἧς καὶ παρεκινήθη νὰ γράψῃ τὴν ἱστορίαν τῶν πρώτων ἐπανάστατικῶν χρόνων ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ καὶ νὰ ἐξάρῃ τὸν ῥόλον τῶν τέκνων τῆς, ἀφοῦ οἱ ἱστορικοὶ τότε τὴν εἶχον ἐκθέσει ἀνεπαρκῶς. Παρακολουθῶν τὸν τρόπον τῆς ἐξιστορήσεως τῶν γεγονότων ὁ σ. καταδεικνύει τὴν εὐσυνειδησίαν του, ἀλλὰ καὶ τὸν λεπτὸν τρόπον μεθ' οὗ ἐπανορθοῖ τὰς πλάνας τῶν ἱστοριογράφων τῆς ἐποχῆς του. Παρουσιάζει ὅμως συγχρόνως καὶ τὴν ἄτεγκτον καὶ δικαίαν κριτικὴν του διὰ τοὺς κακοὺς ὀπλαρχηγοὺς καὶ ἡγέτας τῆς ἐποχῆς, στιγματίζουσῶν τὴν ἀνεπάρκειάν των, τὴν ἰδιοτέλειάν των καὶ πολλὰς ἀθλιότητας μετὰ χρησιμοποίησιν πάντοτε κοσμίας γλώσσης. Τέλος εἰς τὰς σελ. 33—36 διὰ τῆς ἐπισημάνσεως ὠρισμένων περιστατικῶν ὁ σ. ἐξεικονίζει ψυχογραφικῶς τὸν Ναθαναὴλ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἀντιμετωπίσεως ἐξαιρετικῶν περιστάσεων καταδεικνύων τὴν εὐγένειαν τοῦ ἦθους του καὶ τὴν ψυχικὴν του εὐαισθησίαν.

Ὁ Σεβασμιώτατος συγγραφεὺς ἐφήρμοσε μετὰ πολλὴν ἐπιτυχίαν τὴν μέθοδον τῆς ἐξακριβώσεως τοῦ ἦθους ἐνὸς συγγραφέως διὰ τῆς ἀναλύσεως τοῦ ὕφους τῶν γραπτῶν του. Καὶ ἐν προκειμένῳ ἡ παρα—ιστορικὴ αὐτὴ μελέτη εἶναι λίαν ἐνδιαφέρουσα ὡς ῥίπτουσα φῶς εἰς ἐξέχουσαν μορφήν τῶν ἀρχῶν τοῦ αἰῶνος τῆς Ἀνεξαρτησίας, προσάγουσαν ἱστορικὰς μαρτυρίας καὶ συμπληροῦσαν τὴν πρόσφατον ἱστορίαν μας.

Π. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* *

ΑΝΤ. Κ. ΔΑΝΑΣΣΗ, **Περὶ τινῶν φαινομενικῶν παιδαγωγικῶν ἀντινομῶν**, Ἀθῆναι 1972 σχ. 16 σελ. 28.

Εἰς τὴν βραχεῖαν αὐτὴν πραγματείαν ὁ σ. ἐξετάζει τέσσαρας περιπτώσεις τῆς ἀγωγῆς, ἧτοι τῆς συναντήσεως τοῦ ὠρίμου πνεύματος μετὰ τοῦ ἐν ἐξελίξει νέου ἀτόμου, κατὰ τὰς ὁποίας ἐμφανίζονται ἀπαιτήσεις φαινομενικῶς ἀσυμβίβαστοι, δίδουσαι τὴν ἐντύπωσιν παιδαγωγικῶν ἀντινομῶν. Αὗται εἶναι 1) αἱ ἐν τῇ ἀγωγῇ ἔννοιαι τῆς αὐθεντίας, δηλ. τῆς τάξεως τοῦ βίου ἐντὸς τῆς ὁποίας εὐρίσκεται ὁ νέος, καὶ τῆς ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν ὀφείλει νὰ ἔχῃ διὰ νὰ δύναται νὰ μὴ ἐνταχθῇ εἰς τὴν καθιερωμένην τάξιν, ἐὰν δὲν τὸ ἐγκρίνη ὁ ἴδιος. Ὁ συγγραφεὺς ἀναλύων τὰς ἐννοίας εὐρίσκει ὅτι αἱ δύο ἐννοιαὶ δὲν ἀποτελοῦν ἀντινομίαν, ἀλλὰ συμπληροῦν ἀλλήλας καὶ θεμελιώνουν ἀμφοτέραι τὸ φαινόμενον τῆς ἀγωγῆς. Ὁμοίως ἀναλύων κατὰ ζεύγη τὰς ἐννοίας ἀποδεικνύει ὅτι ἡ καθοδήγησις τοῦ διδασκάλου καὶ ἡ ἐλευθερία ἀνάπτυξης

τοῦ μαθητοῦ ἀλληλεξαρτῶνται καὶ ἀλληλοσυμπληροῦνται, ὅπως ἐπίσης συμβαίνει καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀτομικῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀγωγῆς, αἵτινες συμπληροῦν καὶ ὀλοκληρώνουν τὸ ἔργον τῆς ἀγωγῆς. Τέλος ἡ φαινομενικὴ ἀντινομία τοῦ διδακτικοῦ ὑλισμοῦ καὶ τοῦ μορφολισμοῦ εἶναι ἀνύπαρκτος, δεδομένου ὅτι ἀμφότεραι ἀποτελοῦν μερικὰς ἀπόψεις τῆς μορφώσεως, αἵτινες ἀλληλοσυμπληροῦνται καὶ συμπλεκόμεναι μορφοποιοῦν τὰς πνευματικὰς δυνάμεις τῶν παιδευομένων.

Π. Κ. Γ.

* * *

FUGEN DÖNT, **Homer**, Forschungsbericht 5. Fortsetzung ἐν **Anzeiger für die Altertumswissenschaft** XXXII (1970). 3/4.

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν χρησιμωτάτων πληροφοριακῶν δελτίων διὰ τὴν ἔρευναν ἐπὶ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, τὰ ὅποια δημοσιεύονται εἰς τὸ διακεκριμένον περιοδικὸν *Anzeiger* τοῦ Innsbruck ἔχομεν ἤδη τὸ δεύτερον τμήμα τοῦ πέμπτου δελτίου περὶ Ὀμήρου. Τὰ προηγούμενα δελτία ἐδημοσιεύθησαν εἰς τοὺς τόμους 4 (1951), 5 (1952), 6 (1953), 8 (1955), 12 (1959), 13 (1960), 17 (1964), 18 (1965), καὶ 21 (1968).

Εἰς τὸ παρὸν δελτίον παρουσιάζονται κριτικῶς πρῶτον ἐργασίαι τινὲς ἀφορῶσαι εἰς τὰς τυποποιημένας ἐκφράσεις τῶν ἐπῶν (*formulae*, *Formel*) τοῦ A. B. Lord (1968) καὶ J. B. Hainsworth (1968), αἵτινες ἀποβλέπουν εἰς τὸν ἀκριβῆ καθορισμὸν τῆς ἐννοίας αὐτῶν, εἰς τὴν λειτουργίαν των καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις τῆς χρησιμοποίησέως των. Εἶτα ἡ μελέτη τοῦ A. Hoekstras (1969) διὰ τὴν παράδοσιν τοῦ εἴδους τούτου τῶν ἐκφράσεων εἰς τὴν Ὑπο-ἐπικὴν περίοδον τῶν Ὀμηρικῶν Ὑμνων μὲ τὰς ἐνδείξεις τῆς κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ συντάκτου τοῦ δελτίου μεταγενεστέρας αὐτῶν ἐξελίξεως. Ὁ σ. δηλαδὴ δέχεται ὅτι ὑπάρχουν ἐκφράσεις μὲ νεωτερισμοὺς εἰς τὴν γλώσσαν, ἐξ ἴσου ὅμως ὑπάρχουν καὶ ἀρχαϊκαί, ἐν τούτοις εἰς τὸν πρὸς τὴν Δήμητρα ὕμνον ὑπάρχουν ἐνδείξεις μεταγενεστέρας ἐξελίξεως. Ἐπὶ τῆς μελέτης τοῦ W. Unte (1968) περὶ τῆς σχέσεως τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ὕφους τῶν μεγάλων Ὑμνων πρὸς τὰ Ἔπη ὁ σ. παρατηρεῖ ὅτι ὑπάρχουν ἐπιχειρήματα ὄχι τελείως πειστικὰ εἰς τὴν ἄποψιν ὅτι μεταγενέστεραι προσθήκαι δύνανται νὰ προσαρμοσθοῦν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν καὶ τὸν ῥυθμὸν προγενεστέρου ποιήματος ὥστε νὰ καθίσταται δυσδιάγνωστος ἡ συμβολὴ πλειόνων προσώπων. Παρουσιάζονται εἶτα αἱ μελέται τοῦ H. Schwabl (1969) περὶ τῆς συνθέσεως Ἡσιοδείων ἔργων καὶ τοῦ Ὑμνου εἰς τὸν Πᾶνα, δι' ὧν προβάλλεται νέα ἀντίληψις περὶ τῶν Ὀμ. Ὑμνων ὡς ποιημάτων. Ὁ M. N. Nagler (1967) φρονεῖ ὅτι αἱ τυποποιημένα Ὀμηρικὰ ἐκφράσεις δὲν πρέπει νὰ ἐξετάζωνται ἰστορικῶς εἰς τὴν ἐπικὴν γλώσσαν, ἀλλὰ νὰ θεωροῦνται ὡς ποιητικὰ δυνατότητες, ἥτοι ῥευσταὶ μορφὰὶ προϋπάρχουσαι εἰς τοῦ ποιητοῦ τὸν νοῦν καὶ χρησιμοποιοῦμεναι εἰς τὴν κατάλληλον στιγμήν. Ὁ E. Heitsch ἐξετάζων τοὺς στίχους τῆς Ἰλιάδος B 557/8 (1969) θίγει τὰ προβλήματα τὰ προκύπτοντα ἐκ τῆς θεωρήσεως τῆς μορφῆς τῶν Ἐπῶν ὅτε ταῦτα ἀπηγγέλοντο μόνον, ἐν σχέσει πρὸς τὴν διάφορον μορφήν ἣν ἔλαβον κατὰ τὴν πρώτην καταγραφὴν αὐτῶν ἐπὶ Πεισιστράτου ἢ Σδλῶνος. Ὁ αὐτὸς εἰς εἰδικὸν βιβλίον του διὰ τὴν ἐπικὴν γλώσσαν καὶ Ὀμηρικὴν χρονολογίαν ἀπαντᾷ εἰς ἀντιθέτους πρὸς τὰς ἰδικὰς του ἀπό-